

בס"ד דף מידות ושיעורי תורה המרכז והמקוצר (לקוחים: מהקש"ע, ממסגרת השולחן, משיעורין של תורה, ממראות המשנה, וממידות ושיעורי תורה) הטבלאות הן להתלמד בלבד, אין לסמוך עליהם בשום פנים למעשה, אלא הכל כמנהג המקום

1. מידות נפח בלח (במים 1 סמ"ק שווה 11 גרם) - לפי 2 השיטות העיקריות (א) לפי הגר"ח נאה (וכן פוסקים הרבה מעדות המזרח) (ב) לפי החזו"א

יש במידה של	זית	ביצה בינונית בקליפתה	רביעית	לוג	קב	תרקב (הין)	סאה	איפה	מידות בסמ"ק		לנוב"י ועוד אחרונים
									להגר"ח נאה	לחזו"א	
חומר, כור	8.640	4.320	2.880	720	180	60	30	10	248.8 ק"ג	432 ק"ג	486 ק"ג
לתך	4.320	2.160	1.440	360	90	30	15	5	124 ק"ג	216 ק"ג	
איפה, בת	864	432	288	72	18	6	3	1	24.88 ק"ג	43.2 ק"ג	48.6 ק"ג
סאה, גרב	288	144	36	24	6	2	1	1/15	8.29 ק"ג	14.4 ק"ג	16.2 ק"ג
מקה 40 סאה									בשיעורין של תורה נפסק: לא פחות מ-750 ליטר, ובשעת הדחק 648		
תרקב, (והין בלח)	144	72	48	12	3	1	1/2	1/6	4.14 ק"ג	7.2 ק"ג	8.1 ק"ג
עומר, עשרון	86.4	43.2	28.8	7.2	1.8	3/5	3/10	1/10	2.488 ק"ג	4.3 ק"ג	
קב	48	24	16	4	1	1/3	1/6	1/18	1.38 ק"ג	2.4 ק"ג	2.7 ק"ג
9 קבין מים									במקלחת במשך זמן של 2-3 רגעים נשפך 9 קבין		
רובע, לוג	12	6	4	1	1/4	1/12	1/24	1/72	345 גרם	600 גרם	675 גרם
רביעית	3	1.5							86.4 גרם	149.3 גרם	168.75 גרם
ביצה	2								57.6-54.75 גרם	100 גרם	113.3 גרם
כזית לתוס' 1/2 ביצה בלי קליפתה									[ולפי הרמב"ם זית הוא 1/3 ביצה - עיין סי' תפ"ב ובמ"ב שם]		
גורגרת לרמב"ם	2/3	1/3	2/9	1/18	1/72	1/216	1/432	1/296	19.2 גרם	33.2 גרם	38 גרם
משורה	1/3	1/6	1/9	1/36	1/144	1/432	1/864	1/2592	9.6 גרם	16.6 גרם	
קורטוב (בלח)	3/16	3/32	1/16	1/64	1/256	1/768	1/1538	1/4608	5.4 גרם	9.33 גרם	

2. שיעור נפח כביצה וכזית [יש מפוסקי עדות המזרח שהנהיגו לשיער לחומר לפי משקל, אך הנוהגים כחזו"א לא הוסיפו להחמיר לפי משקל]

להגר"ח נאה שאצבע זה 2 ס"מ	לחזו"א שאצבע זה 2.4 ס"מ	לנוב"י שאצבע זה 2.5 ס"מ
נפח רביעית (ביצה וחצי)	86.4 סמ"ק בגימטריא כוס הגון	149.2 סמ"ק בגימטריא כוס הגון
נפח כביצה [נפק"מ לאתרוג]	57.6 סמ"ק	113.3 סמ"ק
נפח כזית לתוס' 1/2 ביצה	28.8 סמ"ק	56.6 סמ"ק
נפח כזית לרמב"ם 1/3 ביצה	19.2 סמ"ק	37.6 סמ"ק

3. כזית מרור לפי המבואר בקונטרס של הגר"י עד ששיט"א שמשקל חסה הוא 90% מהנפח [מה שבסוגריים = לפי מידות ושיעורי תורה]

לתוס' שכזית 1/2 ביצה	27 גרם כי לא הולכים לפי נפח	45 גרם [וי"א 50 גרם]	52 גרם
ולפי הרמב"ם שכזית 1/3 ביצה	18 גרם כי לא הולכים לפי נפח	30 גרם [וי"א 35 גרם]	34 גרם

4. שיעור משקל כזית בקמח לבן לפי המקובל שקמח טחון דק מאד משקלו הוא 60% ממידת הנפח שלו [המידות לקוחים מקונטרס משפט הלילה]

בקמח לבן בלי סובין וכן במצה לשיטת המ"ב שמשערים בלי האויררים		אבל משקל מצה לשיטת החזו"א שמשערים עם האויררים			
להגר"ח נאה	לחזו"א	להגר"ח נאה	לחזו"א	לנוב"י ועוד אחרונים	
57.6 סמ"ק	100 סמ"ק	57.6 סמ"ק	100 סמ"ק	113.3 סמ"ק	אם כביצה קמח לפי נפח
34.5 גרם	60 גרם	34.5 גרם	60 גרם	68 גרם	אז יצא שמשקל כביצה קמח הוא
17.5 גרם	30 גרם	17.5 גרם	30 גרם	34 גרם	ואז לתוס' משקל כזית 1/2 ביצה
11.5 גרם	20 גרם	11.5 גרם	20 גרם	23 גרם	ולרמב"ם שכזית הוא 1/3 ביצה

5. חיוב הפרשת חלה בברכה הוא 43 ביצים וחומש, זה נמדד בקמח כמבואר בב"י סי' תנו, אופן חישוב שיעור כמות הקמח המחייב ברכה ובלא ברכה הוא

להגר"ח נאה	לחזו"א	לנוב"י ועוד אחרונים
1.512 ק"ג עיסה	2.592 ק"ג עיסה	2.938 ק"ג עיסה
1.296 ק"ג עיסה	2.246 ק"ג עיסה	2.548 ק"ג עיסה
1.200 ק"ג, וכן דעת הקה"י [בקונטרס משפט הלילה כותב: אפילו בק"ג אחד]		

6. להלכה - מהביה"ל סי' רע"ד של רביעית, ממראות המשנה, מספר שיעורין של תורה וממידות ושיעורי תורה

בשתי רביעית כשהחייב דאורייתא ובעיקרו דאורייתא כקידוש הלילה	הביה"ל פוסק: שבדאורייתא יש להחמיר כשיעור הגדול, וכן בעיקרו דאורייתא כקידוש בליל שבת (כ-150 סמ"ק), אבל בדרבנן כקידוש בשחרית ולשאר כוס של ברכה אפשר להקל כשיעור הקטן [כוס המכיל 86 סמ"ק, אך יש לשתות מלא לוגמיו לפחות 55-50]
כביצה בקליפתה לאתרוג דאורייתא	יש להחמיר כשיעור הגדול של ביצה 100 גרם [רצוי 115 + שליש משום הידור מצוה וסה"כ כ-150 גרם], ולהגר"ח נאה 57.6 גרם
באכילת מצוה דאורייתא	כזית מצה בליל פסח ואיסורי אכילה [וה"ה לחיוב נט"י בברכה ולסעודת פת בשבת לכתחילה, לברכת לישב בסוכה] יש להחמיר כשיעור הגדול של כזית 30-34 גרם,
בדרבנן: בכורך, באפיקומן ובמרור	יש להקל כשיעור הקטן כ-20 גרם. ובסי' תפ"ג פסק שבמרור שמברכים עליו ברכת המצות יש להחמיר כשיעור הגדול.
שיעור כזית להתחייב בברכת המזון	פחות מ-8 גרם לא יברך, 20 יברך, וראוי להחמיר ל-30 (לכה"ח 28), בין 8 ל-20 מספק לא יברך, ואם שבע יברך
שיעור כביצה ליטול עם ברכת ענט"י	פחות מ-30 לא יברך, 45 לכו"ע יברך, וכן ב-30 במצת מנוה 38 בשל די ג"כ יש לסמוך לברך על נטילת ידים
כזית מרור	הקה"י פסחים סי' לח פוסק: מי שקשה לו יכול להקל ב-20 סמ"ק, והוא שווה ל-18 גרם ויזהר לשמוע ברכה מאחר
ברכה אחרונה למי שאוכל חסה	לפי הקה"י הנ"ל כדי לא להכנס לספק, יזהר לאכול או פחות מ-18 גרם או יותר מ-52 גרם, וב-45 יכול לסמוך ולברך
פת חוץ לסוכה ולענין לישב בסוכה	אסור לאכול מחוץ לסוכה פת יותר מכביצה, ואין מברכים לישב בסוכה בפחות משני ביצים
פת בכיסוין לענין על המחיה וברהמ"ז	צריך לאכול פחות מד' ביצים כדי שלא יהיה בספק חיוב ברהמ"ז, להגר"ח נאה פחות מ-230 סמ"ק ולחזו"א פחות מ-200
כדי אכילת פרס	הוא משך זמן י"א דקות, י"א, 2, וי"א 9-6, לכן: לענין מצה ראוי להחמיר תוך 2 דקות, ולענין יוה"כ ראוי להפסיק בין אכילה לאכילה לפחות 9 דקות, בסעודות פסח ראוי לאכול כזית מצה במהירות של תוך 4 דקות, כדי שיכולו לברך ברהמ"ז וענט"י
כותבת=תמר יבש	היא מעט פחות מביצה, נפק"מ ליום הכיפורים שהאוכל כותבת חייב. ולכן חולה שחייב לאכול רצוי שיאכל פחות מ-38-30 סמ"ק תוך אכילת פרס [9 דקות]
כמלא לוגמיו	הוא משקה שנוטל בפיו ומסלקו לצד אחד. ומשערים בכל אדם לפי מה שהוא, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, ובאדם בינוני הוא רוב רביעית. ונפק"מ ליום הכיפורים כששתה 40-42 גרם שחייב כרת ושחולה שיש בו סכנה ישתה פחות מזה תוך אכילת פרס [9 דקות]
כדי שתיית רביעית	= כמה שניות זהו לכתחילה כדי להתחייב בברכה אחרונה, ולענין יוה"כ ראוי להפסיק בין שתיה לשתיה לפחות 9 דקות

7. מידות אורך לפי התורה [היום נהוג למדוד לפי ס"מ, מטר, ק"מ] לקוחים: ממראות המשנה וממידות ושיעורי תורה

לנוב"י ועוד אחרונים	להגר"ח נאה		פרסה	אמה	זרת	רוחב ס"ט	טפח	סיט	אצבע (אגודל)	יש במידה של
	להחזו"א	להגר"ח נאה								
מטר 4800	מטר 4606	מטר 3840		8.000	16.000	24.000	48.000	96.000	192.000	פרסה
מטר 1200	מטר 1152	מטר 960	4	2.000	4.000	6.000	12.000	24.000	48.000	מיל = תחום שבת
	מטר 1680	מטר 1380	להחזו"א 1201 מטר, ולהגר"ח נאה 973 מטר							
	מטר 153.6	מטר 128		266.67		800	1.600	3.200	6.400	ריס
60 ס"מ	57.6 ס"מ	48 ס"מ			2	3	6		24	אמה [בינונית]
מטר 2.40	מטר 2.32	מטר 1.92	לענין: איסור טילטול בשבת, לעבור כנגד המתפלל, בית החייב במזוזה בברכה							
30 ס"מ	28.8 ס"מ	24 ס"מ	1/16000	1/2	1	1 1/2	3	6	12	זרת
	19.2 ס"מ	16 ס"מ	1/24000	1/3	2/3	1	2	4	8	רוחב ס"ט
10 ס"מ	9.6 ס"מ	8 ס"מ	ממנו משערים אורך ד' מינים, דפנות וגובה מחיצת סוכה ולענין עירובין				1	2	4	טפח
30 ס"מ	28.8 ס"מ	24 ס"מ	ג' טפחים להדס וערבה הוא							
	4.8 ס"מ	4 ס"מ	1/96000	1/12	1/6	1/4	1/2	1	2	סיט
2.5 ס"מ	2.4 ס"מ	2 ס"מ	מידת יסוד אורך, שטח ונפח, אורך פתיל הציצית ועוד				1/4	1/2	1	אצבע (אגודל)

8. מידות שטח לקוחים: ממראות המשנה וממידות ושיעורי תורה

שווה למטרים מרובעים	להגר"ח נאה	להחזו"א	בית כור	בית לתך	בית סאה	בית קב	בית רובע	אמות מרובעות	יש במידה של
24.883	8.640	1/2	1	15	90	360	37.500	בית לתך	
829.4	576	1/30	1/15	1	6	24	2.500	בית סאה	
1658	1152	חצר המשכן היה בית סאתים							
138.24	96	1/180	1/90	1/6	1	4	416 2/3	בית קב	
34.56	24	1/720	1/360	1/24	1/4	1	104 1/6	בית רובע	
0.3318	0.2304	1/7500	1/37500	1/2500	3/1250	6/625	1	אמה על אמה	

9. ההלכות לקוחים: מספר מראות המשנה, משיעורין של תורה וממידות ושיעורי תורה

96.2-98.2	יש להחמיר כהחזו"א לחשב לפי 10 ס"מ, ולכן: אורך מעקה, גובה סוכה, ומחיצות שבת צריך שיהיה לפחות מטר, ובדיעבד 98.2-96.2 (להגר"ח נאה 81.6-85 ס"מ), אורך ורוחב סוכה לפחות 70 X 70 ס"מ, (להגר"ח נאה 57.2), מינימום גובה הלולג לפחות 40 ס"מ, (להגר"ח נאה 32.7-32), גובה סוכה להחזו"א לא יותר מ 11.52 מטר ולהגר"ח נאה לא יותר מ 9.40 מטר.								
	בערך כשעורה בינונית, והוא להחזו"א 11 מ"מ ולהגר"ח נאה לכתחילה 10 מ"מ, ובשעת הדחק 9 מ"מ								
	ראוי להחמיר לשיטת החזו"א אמה על אמה מלפניו וכן מלאחריו באמה של 58 ס"מ, וגם ברוחב אמה, ויש להוסיף על השיעור מה שמתכווץ בכביסה, ולכן יש ללבוש 116X58 ס"מ, (להגר"ח נאה מספיק 98X49 ס"מ)								
	כל כתף וכתף קצת יותר מרוחב נקב בית הצואר, וצריך שהכתפות יהיו עומד מרובה על הפרוץ								
	12 אגודלים לחזו"א 30 ס"מ ובשעת הדחק 28 ס"מ (ולהגר"ח נאה 24) שיעור "כדי עניבה" בחוט אחד 4 ס"מ								
	ראוי להחמיר כהחזו"א שיהא הנקב בסוף הס"מ החמישי מסוף הבגד ולא יותר מהשביעי, (ולהגר"ח נאה לא יותר מ 5.9), הנהוג בין הס"מ הרביעי לחמישי								
	לענין שאסור לעבור כנגד המתפלל שאיסורו מדרבנן תוך 1.92 מטר. לענין בית החייב במזוזה בברכה, כהחזו"א 2.32 מטר=5.39 מ"ר, לענין לקבוע מזוזה בלי ברכה כהגר"ח נאה 1.92 מטר=3.85 מ"ר								
	שגובה לפחות י' טפחים, ורוחבו י"א ד' טפחים, וי"א ג' טפחים. מקום קביעת מזוזה, בתחילת שליש העליון, ואם הפתח גבוה הרבה, מניחה כנגד כתפיו								

10. מידות זמן לקוחים: מספר מראות המשנה, משיעורין של תורה וממידות ושיעורי תורה

חז"ל קבעו שמהלך אדם בינוני הוא 10 פרסאות ביום, ביום יש 12 שעות = 60 X 720 דקות, י"א שמחשבים 40 מיל מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ולפי"ז מיל הוא 18 דקות, וכך מחמירים לענין חמץ, וי"א שמיל הוא 24 דקות, כי מחשבים "יום" מהנץ החמה עד השקיעה = 30 מיל, וי"א 32 מיל, ולפי"ז מיל = 22.5 דקות.	להגר"א	לבית יוסף	לרמב"ם
מעלות השחר עד הנץ	4 מיל	4 מיל	5 מיל
מהנץ עד השקיעה	32 מיל	40 מיל	30 מיל
מהשקיעה עד צאת הכוכבים	4 מיל	4 מיל	5 מיל
סה"כ מעלות השחר עד צאת הכוכבים	40 מיל	48 וי"א 40	40 מיל
מהנץ עד חצות, וכן מחצות עד השקיעה	16 מיל	20 מיל	15 מיל
הליכת אדם בינוני ק' אמה, שינת ארעו = 54 שניות, הליכת כ"ב אמה = 12 שניות, הליכת ד' אמות = 3-2 שניות, כדי אכילת פרס = 9-2 דקות			
זמן עיכול של פת עד 72 רגעים ירך, וכל זמן שאינו רעב. של פירות, י"א חצי שעה, וי"א שעה, וי"א 72 דקות. תוך כדי דיבור, בערך 2,3 שניות			

11. מטבעות ומשקולות

בסכום של	יש	פרוטה	איסר	פונדיון	מעה	דינר כסף	שקל זהב	דינר	הסכום הגבוה הוא ממראות המשנה	הסכום הנמוך הוא ממידות ושיעורי תורה
מנה		19.200	2400	1.200	600	100	50	4	480	גרם כסף
דינר זהב		4.800	600	300	150	25	12.5	1	120	גרם כסף
סלע צורי שקל של תורה		768	96	48	24	4	2		17-19.2	גרם משקל 384 גרעיני שעורה כסף צרוף
שקל המוזכר במשנה		384	48	24	12	2	1		8.5-9.6	גרם כסף
דינר כסף (זוז)		192	24	12	6	1			4.25-4.8	גרם כסף
מעה (כסף)		32	4	2	1	1/2	1/12		0.7-0.8	גרם כסף
פונדיון (נחושת)		16	2	1	1/2	1/2	1/24		0.35-0.4	גרם כסף
איסר (נחושת)		8	1	1/2	1/4	1/4	1/48		0.177-0.2	גרם שטחו בעיגול שקוטרו 23 מ"מ
פרוטה (נחושת)		1							0.022 - 0.025	גרם
איסרתא	3 מעה = 2.4 גרם	מסמס	2 קונטרק = 0.1 גרם	קונטרק	2 פרוטות = 0.05 גרם	אדרכן	2 סלעים=8 דינרי כסף 1/4 דינר זהב			